

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי

פרשת וארא

תשפ"ג

(שנה ז', גליון מס' 277)

שיעורי הרב אליהו בר חן
e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

שבת מברכין, חודש שבט: המולד, יהיה מוצא"ש, שעה 23:56 ו-10 חלקים

זמני כניסת ויציאת השבת:

רבינו תם:	יציאה:	כניסה:	
18:19	17:41	16:27	ירושלים:
18:16	17:42	16:42	תל אביב:
18:16	17:40	16:33	חיפה:
18:20	17:43	16:45	באר שבע:

הלימוד, מוקדש לרפואתם השלימה, של:

שושנה סולטנה בת מרים

שרה בת סוליקא

דינה בת סוליקא

אסתר בת תמר

שרית בת גילה

פאני פרוחה בת רחל

אמירה בת נעמי

הרב משה בן אסתר

הרב רפאל פנחס בן מרים רמו

רפאל מנחם בן רות רדואה

הרב יוסף בן רחל

חיים נתן צבי בן שרה

מרדכי בן רינה

מאיר בן נעמי

אליהו לוזון בן גד

פרשת וארא התשפ"ג

"אֲשֶׁרִי אָדָם עֹז לוֹ בְּדָ"

א. "וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה. וְאַרְא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב, בְּאֵל שַׁדַּי, וְשָׁמִי יְהוָה, לֹא נִוְדַעְתִּי לָהֶם", (שמות, ו', ב' - ג').

ב. את מאמר הכתובים ¹, "וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה. וְאַרְא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב, בְּאֵל שַׁדַּי, וְשָׁמִי יְהוָה, לֹא נִוְדַעְתִּי לָהֶם", ביאר רבינו ה"אור החיים" הקדוש זיע"א:

"פירוש, דיבר אתו משפט,

ומה הוא המשפט?

כי טענו טענה הנשמעת,

ואמר, אני ה', פירוש -

איך אתה מייחס לי מידה רעה, בר מינון, ותאמר אלי למה הרעתה,

והלא, אני ה', ומידתי מידת החסד והרחמים, וטוב אני לכל?

וכמו שכן אמר הנביא ², 'מִפִּי עֲלִיּוֹן לֹא תֵצֵא הַרְעוֹת וְהַטּוֹב', כי אם הטובות.

ומה שאמר שם 'וְהַטּוֹב', הוא, על בחינת פרט טוב אחד,

שהוא, להיות אדם צדיק, לא יגזור ה' דבר כן, אלא, ביד כל אדם לבחור בטוב.

ותמצא, שבכל פעם שיזכיר ה', זיכרון תשלום הרע לעושי רשעה ³,

ידקדק לומר ⁴, 'מִרְשָׁעִים יֵצֵא רָשָׁע' ⁵,

¹ שמות, ו', ב' - ג'.

² איכה, ג' - לח'.

³ היינו:

שמו של הבורא ית"ש, במידת הדין.

וכן הוא אומר, 'תִּסְרֹךְ רַעְתְּךָ'⁶, 'וְתִמְוֹגְנוּ בְיַד עֵינָיו'⁷, 'וַיִּשְׁלַחם בְּיַד פְּשָׁעִים'⁸.

מה שאין כן הטוב -

'ה' יִתֵּן הַטּוֹב'⁹, 'טוֹב ה' לְכָל'^{10 11}.

ומעתה, לו יהיה, שעברה צרה על ישראל, מי יודע אם היו חייבין כן ועוונם גרם, או לצד הקודם לתשלום גזירת העינוי¹², או לצד קצת מהם שלא האמינו כראוי, וכדומה.

והינך רואה, כי הזקנים חזרו לאחוריהם, ולא הלכו עם משה לפני פרעה ...
והקפיד ה' עליהם,

באופן, כי מהם יצא להם דבר זה,

ואיך הוציא מפיו דברים נִפְרָים, לומר, 'למה הרעתה'."

ג. כתב¹³ הגה"ק בעל ה"בת עין" זיע"א:

⁴ שמואל א', כד' - יג'.

⁵ היינו:

שהרוע שמקבלים הרשעים, אינו מהבורא ית"ש,

אלא, מחמת מעשיהם הרעים.

⁶ ירמיה, ב' - יט'.

⁷ ישעיה, סד' - ו'.

⁸ איוב, ח' - ד'.

⁹ תהילים, פה' - יג'.

¹⁰ תהילים, קמה' - ט'.

¹¹ היינו:

שהטוב שמקבלים הצדיקים, הוא, מהבורא ית"ש.

¹² היינו:

שהקדוש ברוך הוא, הגביר עליהם את עול השיעבוד, בשביל לקצר להם את הזמן.

¹³ להגה"ק רבי אברהם דב זיע"א מאברייטש.

"הנה, עיקר השראת השכינה, והתגלות האור מאתו יתברך שמו על האדם, הוא על ידי הנביא, ועל ידי לב נשבר,

כמאמר הכתוב ¹⁴, 'מרום וקדוש אשכון, ואת דכא וישפל רוחי'.

וזה היה בחינת אברהם, ובחינת משה, ובחינת דוד,

כמאמר חז"ל ¹⁵ -

'נתתי גדולה לאברהם, אמר ¹⁶, 'ואנכי עפר ואפר',

נתתי גדולה למשה, אמר ¹⁷, 'ונחנו מה',

נתתי גדולה לדוד, אמר ¹⁸, 'ואנכי תולעת ולא איש'.

ועיקר החשק והרצון של הבורא ב"ה, הוא, רק במי שיש לו בחינת ענוה,

כמאמר הכתוב ¹⁹, 'לא מרבבכם מכל העמים חשק יהוה בכם, ויבחר בכם, כי אתם המעט מכל העמים, ודרשו רבותינו ז"ל ²⁰, על שממעטין את עצמם לפני.

הכלל, כי מי שזוכה למידת ענוה באמת, בוודאי שורה עליו השכינה - והתגלות האור מאתו יתברך שמו.

ועל דרך זה, נוכל לפרש הפסוק ²¹, 'ועל דמוות הפסא, דמוות כמראה אדם עליו מלמעלה' -

כי אד"ם, ראשי תיבות אברהם דוד משה, מרמז על בחינת ענוה.

בפרשתו.

¹⁴ ישעיה, נז' - טו'.

¹⁵ חולין, פט' ע"א.

¹⁶ בראשית, יח' - כז'.

¹⁷ שמות, טז' - ז'.

¹⁸ תהילים, כב' - ז'.

¹⁹ דברים, ז' - ז'.

²⁰ חולין, פט' ע"א.

²¹ יחזקאל, א' - כו'.

וזה פירוש הפסוק 'וְעַל דְּמוֹת הַכֶּסֶף, דְּמוֹת כְּמֶרְאָה אָדָם עָלְיוּ מְלַמְעָלָה' -
כי מי שמקיים מצוות עשה ומצוות לא תעשה, היינו, יראה ואהבה,
כי מצוות עשה, הוא בחינת אהבה, כי מחמת האהבה הוא מקיים מצוותיו,
ומצוות לא תעשה, הוא בחינת יראה, שמתירא לעשות עבירה נגד רצונו יתברך,
ועל ידי זה, נעשה מרכבה לשכינה, כי עושה בזה נייחא להקדוש ברוך הוא,
ונקרא כסא כבודו.

אבל, מי שזוכה למידת ענוה באמת, הוא, יותר במעלה ממי שמקיים מצוות עשה
ולא תעשה, ולא זכה עדיין למידת הענוה באמת.

וכל זה, הוא בבחינת קדושה -

צריך שיהיה לו מידת ענוה והשתוקקות, היינו, שכל העבדות וכל קיום התורה
והמצוות, יהיה קטן בעיניו, כאילו לא עשה שום מעשה הטוב נגד מה שצריך
לעשות,

ותמיד, יתאוה וישתוקק לעבודת הבורא ב"ה, יותר ויותר.

אבל, בבחינת גשמיות -

צריך שיהיה לו מדת צמצום והסתפקות, למעט תאוותו בכל מה דאפשר,
ויסתפק במה שיש לו, ולא יתאוה למותרות.

וזה פירוש 'שנים מקרא ואחד תרגום' -

כי מקרא נגד התרגום, הוא, כמו קדושה נגד חיצוניות,

ולכן, מקרא הוא שנים, כי בבחינת קדושה צריך שיהיה עבודתו כפולה,
ושישתוקק תמיד לעבודתו ית"ש, יותר ויותר.

ותרגום, הוא אחת, כי בבחינת גשמיות צריך שיהיה לו מדת צמצום והסתפקות,
שלא יתאוה למותרות.

וכמו שדיברנו ... בעניין מזוזה²², 'שם ש-ד-י מלבר, והיה מלגאוי'²³ -

²² "זוהר הקדוש", חלק ג', פרשת "ואתחנן", דף רסו' ע"א.

כי שם 'ש-ד-י', מורה על בחינת צמצום, שְׂדִי לו במה שיש לו, ומילת 'והיה', מורה על בחינת השתוקקות, כי 'והיה' הוא לשון עתיד, שיהיה לו עוד יותר ויותר.

ולכן, שם ש-ד-י מלבר -

היינו, דברים גשמיים, צריך שיהיה לו מדת צמצום, כנ"ל. ובדברים שהם מלגאו, היינו, בדברים פנימיים בחינת קדושה, צריך שיהיה לו מידת השתוקקות כאמור.

ד. ולפי זה, ביאר רבינו זיע"א, את מאמר הכתובים²⁴, "וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה. וְאֶרְאֶה אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב, בְּאֵל שְׂדֵי, וְשָׁמִי יְהוָה, לֹא נִוְדַעְתִּי לָהֶם":

" וידבר אלהים - שהוא מידת הצמצום,

דיבר אל משה, שיתנהג כן בדברים חיצוניים.

ובדברים שהם פנימיים, אמר לו אני הוי"ה, כי שם זה מורה על מידת השתוקקות יותר ויותר לעבודתו יתברך, כאמור.

וזה פירוש הפסוק, 'וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב', כי מילת 'וארא', הוא אור א'²⁵,

כלומר, מניין זכו האבות, שיהיו להם השראת השכינה והתגלות האור, מאלופו של עולם יתברך?

הוא, על ידי באל ש-ד-י ושמי הוי"ה,

²³ היינו:

שבמזוזה, שם "ש-ד-י", כתוב מבחוץ, ומאידך, הפסוק "והיה", כתוב מבפנים.

²⁴ שמות, ו', ב' - ג'.

²⁵ היינו:

"וארא", הוא נוטריקון אור א'."

היינו, שהיה להם ב' בחינות הנ"ל.
היינו, בדברים שהם מלגאו, תפסו במידת השתוקקות,
על זה, מורה שם הוי"ה.
ובדברים שהם מלבר, היה להם מידת צמצום,
אשר על זה, מורה שם שד"י.
ואף בזה גופא, אף שהיה להם ב' בחינות הנ"ל, עם כל זה 'לא נודעתי להם',
היינו, לא נודע להם,
כי יש מי שזוכה ל-ב' בחינות הנ"ל, אך כמדומה בעיניו שכבר זכה לשלימות
הכנעה באמת,
אבל האבות, לא נודע להם מזה, כלומר, שידעו בעצמם שלא זכו עדיין למידת
הכנעה וענווה באמת".

ה. כתב²⁶ בספר הקדוש "פרדס יוסף":
"איתא בכלי יקר ובעוללות אפרים -
דלאדם יש ד' שמות, אדם - איש - אנוש - גבר,
וב-ג', יש לשון רבים, אישים - אנשים - גברים,
אבל אדם, לא שייך לשום רבים, אדמים ...
וזה שאמרו²⁷, 'אתם קרויים אדם, ולא אומות העולם'."
והנה, לאור דבריו הקדושים, יובנו דבריו של בעל ה"בת עין", שהובאו לעיל באות
ג':
ש-אדם, הוא, ראשי תיבות, של אברהם דוד משה, וכדלהלן.

²⁶ להגה"ק רבי יוסף פאצאנאווסקי זיע"א.

על פרשת "שמות", פרק א', פסוק ה'.

²⁷ 'במות, סא' ע"ב.

ו. במסכת בבא קמא ²⁸, שנינו:

"ארבעה אבות נזיקין, השור והבור והמבעה וההבער".

וביארה שם הגמרא ²⁹, מה הוא "מבעה":

"רב אמר - מבעה זה אדם ³⁰,

ושמואל אמר - מבעה זה השן ³¹.

רב אמר, מבעה זה אדם -

דכתיב ³², 'אָמַר שְׁמֵר, אֶתָּה בְּקֹר וְגַם לַיְלָה, אִם תִּבְעִיּוֹן בְּעֵינֵי, שָׁבוּ אֶתְיוּ' ^{33 34}.

ושמואל אמר, מבעה זה השן -

²⁸ ב' ע"א.

²⁹ ג' ע"ב.

³⁰ דהיינו:

שהאב נזיקין, המכונה בשם "מבעה", הוא, אדם המזיק בגופו.

³¹ דהיינו:

שהאב נזיקין, המכונה בשם "מבעה", הינה, בהמה האוכלת להנאתה בשדה אחר.

³² ישעיה, כא' - יב'.

³³ בביאור הפסוק, יעויין מה שכתב רש"י הקדוש:

" אמר שומר' - הקדוש ברוך הוא.

'אתא בקר' - יש לפני להזריח, לעשות בוקר לכם.

'וגם לילה' - מתוקן לעשו לעת קץ.

'אם תבעיין בעי' - אם תבקשו בקשתכם למהר הקץ,

'שובו אתיו' - בתשובה".

³⁴ יעויין בהערה קודמת.

ולפי זה, למד רב, שמכיוון שלגבי אדם מוזכר לשון "בעי", שהוא לשון מבעה,

מכאן, שלשון "מבעה", נופל על אדם המזיק.

דכתיב ³⁵, 'איך נחפשו עשו נבעו מצפניו' ³⁶,

מאי משמע ³⁷ ?

כדמתרגם רב יוסף ³⁸ - 'איכדין איתבליש עשו, אתגלין מטמרוהי' ³⁹ .

והנה, בדברי הגמרא הנ"ל, נתבאר לנו, שהאדם מכונה בשם "מבעה":

שכן, פירוש הפסוק ⁴⁰, "אמר שמר, אתה בקר וגם לילה, אם תבצעון פעיו, שבו
אתיו",

הוא, שהקדוש ברוך הוא, יביא את הגאולה לעם ישראל, רק כאשר הם יבקשו
ממנו.

ומבואר אם כן :

³⁵ עובדיה, א' - ו'.

³⁶ בביאור הפסוק, יעויין מה שכתב ה"מצודות דוד":

" איך נחפשו עשו' - איך נחפשו בתי עשו לקחת הכל, ואיך נתבקשו ונדרשו מקומות מסתרים שלו."

³⁷ דהיינו:

כיצד משמע מפסוק זה שמבעה זה השן?

³⁸ דהיינו:

מכיוון שהיה רב יוסף סגי נהור, ו"דברים שבכתב, אי אתה רשאי לאומרם על פה" (גיטין, ס' ע"ב),

היה רב יוסף, בקי בתרגום, ובכך היה משנן את פסוקי התנ"ך בעל פה.

ומשכך, בעלי התלמוד, סמכו על רב יוסף, שהוא מביא את הגירסא המדויקת לכל פסוק ופסוק.

³⁹ דהיינו:

איך חיפשו בבתי עשו, ונתגלו אוצרותיו הטמונים.

ואם כן, הרי ש"נבעו" בלשון התרגום, הוא, מלשון גילוי.

ולפיכך, מפרש שמואל, ש"מבעה" זה השן,

שכן, "מבעה" הוא מלשון מגולה,

והיא היא השן, שלפעמים היא מגולה, ולפעמים היא מכוסה.

⁴⁰ ישעיה, כא' - יב'.

שביאור המילה "מבעה", הוא "מבקש".

והנה, טָבַע טָבַע הקדוש ברוך הוא בבריאה, והוא, שכל זמן שהאדם לא "מבקש" ממנו יתברך,

אזי, הוא לא יקבל את מבוקשו, וכדלהלן.

דהנה, על הפסוק ⁴¹, "וְכָל שֵׁימַת הַשָּׁדָה טָרָם יִהְיֶה בְּאֶרֶץ, וְכָל עֶשֶׂב הַשָּׁדָה טָרָם יִצְמַח, כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים עַל הָאֶרֶץ, וְאָדָם אֵין לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה". כתב רש"י הקדוש:

"ומה טעם לא המטיר ⁴² ?

לפי שאדם אֵין לעבוד את האדמה!

ואין מכיר בטובתן של גשמים!

וכשבא אדם, וידע שהם צורך לעולם,

התפלל עליהם, וירדו, וצמחו האילנות והדשאים,"

ומבואר מדבריו הקדושים:

שכל זמן שלא נברא האדם, ולא הכיר בטובתן של הגשמים, וביקש עליהם שירדו, לא הורידם הקדוש ברוך הוא.

וזאת, מכיוון שרק כאשר האדם מבקש, הקדוש ברוך הוא נותן לו את מבוקשו. ולהמתבאר, נשכיל ונבין:

שכן, מי שאין בו את מידת הענווה, אינו "אדם",

באשר, מחמת גאוותו, הוא, אינו מבקש מהבורא ית"ש.

ז. במסכת כתובות ⁴³, מצינו:

⁴¹ בראשית, ב' - ה'.

⁴² דהיינו:

מפני מה, לא המטיר הקדוש ברוך הוא, גשמים בעולמו?

"בכה רבי יוחנן בן זכאי, ואמר, אשריכם ישראל - בזמן שעושין רצונו של מקום, אין כל אומה ולשון שולטת בהם, ובזמן שאין עושין רצונו של מקום, מוסרן ביד אומה שפלה - ולא ביד אומה שפלה, אלא, ביד בהמתן של אומה שפלה".

והנה, כשאמר זאת רבי יוחנן בן זכאי, היה זה, בזמן שראה את בתו של נקדימון בן גוריון מלקטת שעורים מתוך גללי בהמה, ואמר לה רבי יוחנן בן זכאי, שזוכר הוא, שחתם לה בכתובתה, אלף אלפים דינרי זהב מבית אביה, חוץ מבית חמיה.

ולכאורה, מהלשון "אשריכם ישראל" משמע, שזה נאמר גם בזמן שאינם עושים רצונו של מקום, והדבר צריך ביאור:

מה שייך לשון "אשריכם", בזמן שאינם עושים רצונו של מקום, ובפרט, שאותו הלשון, נופל על עניין פורענות.

ושמעתי לבאר בזה, ממו"ר הגה"צ ר' יצחק זונדל שטרן שליט"א⁴⁴ :

דהנה, כל גדלותם של עם ישראל, וכל כוחם על פני שאר האומות, הוא, רק מחמת התורה והמצוות שיש להם, וממילא, כשאינם שומרים את התורה והמצוות, אינם יורדים לדרגת שאר אומות העולם, "שהרי אין בהם מעלה כלל", ולכך, אף כשינסו להידמות לאומות העולם - ידחו אותם אומות העולם, וימאסו בהם, וכמו שראינו כבר, בעוונותינו הרבים,

⁴³ יו"ע"ב.

⁴⁴ מנהל רוחני בישיבות "קמניץ" - "ברית יעקב", ומרבני קהילת פרושים בירושלים.

ואזי, מיד הם יתרוממו, מהבירא עמיקתא של אומות העולם, לאיגרא רמא של התורה והמצוות,

ולכך, "אשריכם ישראל", כי אף שאינכם שומרים תורה ומצוות, אינכם ככל הגויים, ואז, ודאי שתחזרו לעשות רצונו של מקום.

ובזה, יובן מאמר הנביא ⁴⁵ :

"וְאֵת שְׂדוּד, מִה תַּעֲשֵׂי כִּי תִלְבָּשִׂי שָׁנִי, כִּי תַעֲדִי עֲדֵי זָהָב, כִּי תִקְרָעִי בַפִּיךָ עֵינֶיךָ, לְשׂוֹא תִתְיַפֵּי, מֵאֲסוּ בָךְ עֲגָבִים - נִפְשֶׁךָ יִבְקָשׁוּ",

דאומות העולם, מתקנאים ושונאים את עם ישראל, אך ורק בעבור מה שהם, ולפיכך, לא יועיל להם, כלל ועיקר, מה שינסו להידמות להם, ולעשות מעשיהם. והראני בזה החברותא, ידידי הרה"ג ר' דוד הכהן סקלי שליט"א, את ביאורו של רבינו המהרש"א זיע"א ⁴⁶, וכדלהלן:

דהנה, לכל אומה ואומה מאומות העולם, יש שר ומזל בשמים, הממונים עליהם, ומה שאין כן, עם ישראל, דהם מונהגים ישירות מן הקב"ה.

ועל כן, בשעה שעם ישראל יורדים מדרגתם, אינם נעשים כשאר אומות העולם, שכן, אין להם שר ומזל בשמים,

וממילא, הם נבזים ושפלים, יותר מכל אומה ולשון,

ולפיכך, "אשריכם ישראל", כי אז - מתוך שפלות זו, תבוא תקומתם.

עוד ביאור נפלא בעניין זה, מצאתי בספר הקדוש "בן יהוידע" ⁴⁷, לרבינו הרי"ח הטוב זיע"א, וכדלהלן:

דהנה, בשעה שנמסרים עם ישראל ביז אומה מאומות העולם, ועושים כמעשיהם,

⁴⁵ ירמיה, ד' - ל'.

⁴⁶ ש.ם.

⁴⁷ ש.ם.

אזי, אותם הגויים, חוטפים ניצוצות קדושה מעם ישראל,
וכשעם ישראל שבים בתשובה, מוטל עליהם, להוציא ולהפריד את אותם ניצוצות
הקדושה, מקליפות הטומאה,
וכעניין שהיה במצרים, שלא יצאו ממנה, עד שביררו כל ניצוצות הקדושה,
וכנרמז בפסוק ⁴⁸, "וַיִּנְצְלוּ אֶת מִצְרַיִם" -
וכדרשת רבותינו ז"ל בזה ⁴⁹.
וככל שתהיה האומה גדולה, כך ניצוצות הקדושה - ששואבות מעם ישראל,
גדולים ורבים הם,
עד שחלילה וחס, ייוצר מצב - שלא תהיה תקומה לעם ישראל.
ובזה, רמז להם הקב"ה, שכשמוסרם, מוסרם ביד אומה שפלה,
שאז, אותם ניצוצות הקדושה, מועטות הם, ובכך בוודאי יוכלו להם,
וזהו מאמר "אשריכם", שוודאי תוכלו להם.
ברם, לאור המתבאר, נשכיל ונבין:
"אשריכם ישראל", הוא גם בזמן נפילתם לבירא עמיקתא,
וזאת, מחמת שכל מהותם של עם ישראל, הוא בבחינת "אדם", שהוא ממידת
הענווה,
וכאשר אין בעם ישראל את מידת הענווה, אזי, הם דומים לחיות השדה -
בשונה משאר אומות העולם, שהם בבחינת "אישים - אנשים - גברים".
וכאשר עם ישראל יראו זאת, אזי, ממילא הם ישובו בתשובה שלימה.

ח. על מאמר הכתוב ⁵⁰, "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלָיו, מֵאֵהָל מוֹעֵד
לְאמֹר", כתב ⁵¹ הגה"ק בעל ה"בת עין" זיע"א:

⁴⁸ שמות, יב' - לו'.

⁴⁹ ברכות, ט' ע"א.

⁵⁰ ויקרא, א' - א'.

דהנה, מילת "לב", עולה בגימטריא למניין 32,
וחצי ממילת "לב", עולה בגימטריא למניין 16.
ואם כן, כאשר נאמר בפסוק⁵², "זָבַחַי אֱלֹהִים רוּחַ נְשָׁפָרָה, לֵב נְשָׁפָר וְנִדְפָה,
אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה",
"לֵב נְשָׁפָר", הוא חצי, והיינו 16.
והנה, מניין 16, הוא בגימטריא של אותיות "וי",
וממילא, כאשר נאמר בפסוק⁵³, "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, בִּיאור הדבר, הוא, וַיִּקְרָא,
והיינו, שמחמת שהיה משה רע"ה ענוותן, וקיים בעצמו "לב נשפּר", שהוא
אותיות וי,
הוא זכה, ל-קרא.
כי מי שמקיים בעצמו את מידת הענווה, אזי, הוא זוכה לקבל קריאה מאת
הבורא ית"ש.
ומעתה, נשכיל ונבין, את מאמר הכתוב שבא אחריו⁵⁴, "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה, מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן
תִּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם":
שכן, מי שיש בו בחינת "ענווה", אזי, הוא בבחינת "אָדָם",
וממילא, מתקיים בו "כִּי יִקְרִיב מִכֶּם", שהרי הוא מקריב את כל מהותו והוויתו.
ט. ידוע ומפורסם לכל, ש"אין הנגעים באים, אלא, בעוון לשון הרע"⁵⁵.

והנה, לשון הרע, יסודו נעוץ בחטא הגאווה,

⁵¹ בדרוש לפרשת זכור.

⁵² תהילים, נא' - י"ט'.

⁵³ ויקרא, א' - א'.

⁵⁴ ויקרא, א' - ב'.

⁵⁵ "אבות דרבי נתן", פרק ט', ד"ה "הרחק משכן".

שכן, מי שאין בו מידת הענווה, מרשה לעצמו, לדבר ולהלך רכיל על כל בן תמותה.

ומעתה, נשכיל ונבין, את מאמר הכתוב ⁵⁶, "אָדָם, פִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּפִרְוֹ שֶׁאֵת אִוֹ סִפְחָת אִוֹ בְּהֶרֶת, וְהָיָה בְּעוֹר בְּפִרְוֹ לִנְגַע צָרְעַת, וְהוֹבֵא אֶל אֶהְרֹן הַכֹּהֵן אִוֹ אֶל אֶחָד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים":

שכן, "פִּי יִהְיֶה", הוא לשון עתיד,

והוא, ללמדך, שמי שיש בו בחינת "אָדָם", והיינו, מידת הענווה,

אזי, בהווה, אין הנגעים שייכים בו.

והנה, על הפסוק ⁵⁷, "זאת חקת התורה אשר צוה יהוה, לאמר, דבר אל בני ישראל - ויקחו אליהם פרה אדמה, תמימה, אשר אין בה מום, אשר לא עלה עליה על", נתקשה רבינו ה"אור החיים" הקדוש זיע"א:

"צריך לדעת, למה כינה למצווה זו שם כללות התורה,

שהיה לו לומר, 'זאת חוקה' וגו', או 'זאת חוקת הטומאה', או 'חוקת הטהרה'?

ואין לומר, שנתכווין להצריך טהרת אפר פרה לעסוק בתורה,

כי לא כן מצינו לרבותינו ז"ל, שאמרו ⁵⁸, שאדרבא - אין דברי תורה מקבלין טומאה.

ולכל סברות רבותינו ז"ל ⁵⁹, אפילו להמחמירים בבעלי קריין, מטעם שצריך באימה וביראה וכו', מודים בטמאי מת - שמותרים בעסק התורה".

ותירץ, וז"ל:

"ויתבאר העניין, על פי מה שאמרו בפרק בתרא דנזיר ⁶⁰, ופסקו רמב"ם בפרק א' מהלכות טומאת מת ⁶¹ - שאין הכותי נעשה טמא מת,

⁵⁶ ויקרא, יג' - ב'.

⁵⁷ במדבר, יט' - ב'.

⁵⁸ ברכות, כב' ע"א.

⁵⁹ שם.

וזה לשוננו ⁶² 63 -

'ואין העכו"ם מטמא באהל, ודבר זה קבלה הוא,
והרי הוא אומר במלחמת מדין ⁶⁴, 'כל נגע בחללי, ולא הזכיר שם אהל.
וכן העכו"ם, אינו נעשה טמא מת,
אלא, עכו"ם שנגע במת, או נשא, או האהיל עליו, הרי הוא כמי שלא נגע.
הא למה זה דומה?
לבהמה שנגעה במת, או האהילה על המת.
ולא בטמאת המת בלבד, אלא בכל הטמאות כגון - אין העכו"ם ולא הבהמה
מתטמאין בהן'. עד כאן.
והנה, ההבדל שבו הורמו עם בני ישראל משאר הגויים, הוא, באמצעות קבלת
התורה,
שזולת זה, הנה ככל הגויים בית ישראל.
ומעתה, טעמנו צוף דבש אמרי אל, במה שאמר 'זאת חקת התורה',
פירוש, חוקה זו של הטומאה, ותנאי טהרתה, תסובב מהתורה,
כי על ידי שקיבלו התורה, נעשו עם בני ישראל, דבר שהרוחניים השפלים,
תאבים להידבק בהם,
להיותם, חטיבה של קדושה עליונה, בחייהם גם במותם.
בחייהם -

⁶⁰ סא' ע"ב.

⁶¹ הלכה יג'.

⁶² של הרמב"ם זיע"א.

⁶³ רבינו זיע"א, הביא לחלק מתוך דברי הרמב"ם זיע"א,

ובכאן, העתקנו את כל לשונו בזה.

⁶⁴ במדבר, לא' - יט'.

שבנוגע במת, או יאהילו עליו וכדומה, תידבק בהם הטומאה שבמת, ולא תחפוץ להיפרד, אם לא בכוח גדול - אשר חקק ה' במצווה האמורה, בעניין של פרה אדומה.

ובמותם -

גם כן תתרבה הטומאה, כאומרם ז"ל⁶⁵, בפסוק 'אָדָם כִּי יָמוּת' וגו' - 'ישראל מטמאים באהל, ואין אומות מטמאין באהל'."

עוד כתב שם, בהמשך דבריו:

שלפיכך לא נצטוו ישראל, על דיני טומאה וטהרה בפסח מצרים,

ונצטוו על כך, רק בפסח דורות.

מכיוון, שכל זמן שלא ניתנה התורה הקדושה לעם ישראל, הם לא היו שייכים בדיני טומאה וטהרה, כלל ועיקר.

ויעויין עוד, מה שכתב רבינו זיע"א, על הפסוק⁶⁶, "זאת התורה, אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל, כָּל הַבָּא אֶל הָאֵהָל וְכָל אֲשֶׁר בְּאֵהָל, יִטְמָא שְׁבַעַת יָמִים":

"יתבאר ... על דרך שפירשתי, בפסוק 'זאת חקת התורה',

והוא, לצד שדקדק לומר 'אדם כי ימות וגו', ודרשו רבותינו ז"ל⁶⁷, 'אתם קרויים

אדם, ישראל מטמאין באהל, ואין אומות העולם וכו',

לזה, הקדים לתת הטעם שסובב הדבר, ואמר, 'זאת התורה' -

שמסיבתה הוא, שאותו שנקרא אדם מטמא באהל,

אבל, אומות העולם, שאין להם תורה וכו'."

ומעתה, נשכיל ונבין, את מאמר הכתוב⁶⁸, "אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ בְּדָ, מְסֻלוֹת בְּלִבָּם":

⁶⁵ בבא מציעא, קיד' ע"ב.

⁶⁶ במדבר, יט' - יד'.

⁶⁷ בבא מציעא, קיד' ע"ב.

שכן, מי שיש בו מידת הענווה, וממילא, הוא בבחינת "אדם",
וממילא, הוא "מבקש" את צרכיו מאת הבורא ית"ש,
וממילא, מתקיים בו "אשריכם ישראל", גם בעת נפילתו ממדריגתו,
וממילא, הוא מקריב את מהותו והויתו, אל הבורא ית"ש,
וממילא, הוא לא מדבר לשון הרע, ואזי, אין הנגעים באים עליו,
וממילא, מתקיימים בו דיני טומאה וטהרה, בעבור היותו מקבל התורה.
אזי, "אֲשֶׁרִי אָדָם", שכן, אין לך מאושר ממנו,
וממילא, "עוז לו בָּךְ", שכן, כל מבטחו ויהבו הוא בבורא ית"ש,
שכן, באותה העת, "מְסֻלוֹת בְּלִבָּם", והיינו, שהוא הצליח להגיע אל התכלית
היעודה לו מאת הבורא ית"ש.
יתן ה' יתברך, ונזכה לזה. אמן.

⁶⁸ תהילים, פד' - ו'.

לזיכרון עולם בהיכל ה'

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל
- משה מושי מקסים בן לילה תהילה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבונג) בת גרסיה ע"ה
- רות חפציבה כהן (לבית פרשה) ע"ה בת פרלה תחי'
- חנה בת ליליאן ע"ה
- חנה אילוז בת פרוחה ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה